

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
24 maart 2004

Ons kenmerk
SFB/2004/12155

Uw brief van
8 maart 2004

Uw kenmerk
2030409930

Onderwerp
vragen van het lid Hamer

Hierbij zend ik u, mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het antwoord op de vragen van het lid Hamer van uw Kamer inzake de schoolkosten in het voortgezet onderwijs en MBO/BOL.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2030409930.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Hamer van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ingezonden d.d. 8 maart 2004, kenmerk 2030409930).

1. Vraag: Was u op de hoogte van de actie van het bestuur van Ons Middelbaar Onderwijs (OMO) om de ouderbijdrage het komende jaar aan een maximum van 25 euro te verbinden? Hoe beoordeelt u deze actie?¹

Antwoord: Neen. De bepaling van de vrijwillige ouderbijdrage is een zaak van de scholen zelf. Het bestuur van OMO heeft dan ook op eigen initiatief een maximum van 25 euro aan de vrijwillige ouderbijdrage gesteld.

Ik sta positief tegenover dergelijke initiatieven; het bestuur van het OMO heeft hierdoor laten zien zich bewust te zijn van het totaal aan kosten dat de ouders in rekening wordt gebracht.

2. Vraag: Bent u van mening dat het goed zou zijn als andere schoolbesturen dit voornemen zouden overnemen? Acht u dit haalbaar?

Antwoord: Ieder initiatief van de kant van de scholen om de schoolkosten voor de ouders en de deelnemers te verlagen en transparant te maken, waardeer ik positief. Het heffen van de vrijwillige ouderbijdrage is echter de eigen verantwoordelijkheid van de scholen. Over de vrijwillige ouderbijdrage vindt in het kader van de medezeggenschap overleg met de ouders en deelnemers plaats.

Natuurlijk vind ik het belangrijk dat alle scholen kritisch kijken naar hun eigen financiële beleid en mogelijkheden zoeken om de schoolkosten voor ouders te verlagen. Nog belangrijker is dat daarbij helder met de ouders en/of de deelnemers wordt gecommuniceerd over het beleid van de school en de gevolgen hiervan voor de verschillende kostenposten op de uiteindelijke rekening.

3. Vraag: Hoe beoordeelt u de uitlatingen van andere schoolbesturen dat het hier zou gaan om een publiciteitsstunt van OMO om leerlingen te trekken?²

Antwoord: De uitlatingen van andere schoolbesturen dat het hier zou gaan om een publiciteitsstunt van het OMO om leerlingen te trekken, laat ik voor rekening van die schoolbesturen zelf. Ik heb daar geen oordeel over.

4. Vraag: Hoe beoordeelt u de uitspraak dat zonder de vrijwillige ouderlijke bijdrage leerlingen de dupe worden en noodzakelijke schoolactiviteiten niet meer door zouden kunnen gaan?³ Hoe verhoudt zich dat met de doelstelling van de vrijwillige ouderlijke bijdrage?

Antwoord: De vrijwillige ouderlijke bijdrage is bedoeld om faciliteiten voor de leerlingen/deelnemers ter beschikking te stellen of te organiseren die:

- a. niet rechtstreeks voortvloeien uit de wettelijke voorschriften met betrekking tot de inhoud van het onderwijs (inrichtingsvoorschriften en examenprogramma's VO, eindtermen MBO)
- b. niet betaald kunnen worden uit de bekostiging die de instellingen ontvangen van OCW voor juist het voldoen aan deze wettelijke voorschriften.

In overleg met de Kamer is gekozen voor een sober bekostigingsniveau van het onderwijs, dat geen rekening houdt met faciliteiten en activiteiten die niet rechtstreeks van het verplichte curriculum zijn af te leiden. In die zin kan ik me voorstellen dat een aantal zaken (excursies, uitstapjes, software en dergelijke) niet meer plaatsvinden als de vrijwillige ouderlijke bijdrage niet meer wordt geheven op instellingen die onvoldoende reserves hebben om de kosten voor eigen rekening te nemen. Dat lijkt mij een verarming voor de leerling/deelnemer. In hoeverre

¹ De Volkskrant, 2 en 3 maart jl.

² De Volkskrant en Algemeen Dagblad, 3 maart jl.

³ De Volkskrant en Algemeen Dagblad, 3 maart jl.

die (of zijn ouders) dat acceptabel vindt, is via de wettelijke inspraakmogelijkheden van medezeggenschapsraden en ouderraden ook een eigen afweging.

5. Vraag: Hoe beoordeelt u de analyse dat de stijging van kosten voor boeken mede wordt veroorzaakt door een te gemakkelijk gedrag van docenten, scholen en landelijke organisaties om over te gaan op nieuwe methoden, dan wel methoden alsmaar uit te breiden met werkboeken, Cd-rom, etc.?

Antwoord: De keuze van lesmethoden is een bevoegdheid van de scholen zelf, waar ik niet in wil treden. Wel heb ik in mijn brief van 19 februari 2004 naar aanleiding van het onderzoek van Research voor Beleid naar de hoogte van de schoolkosten aangegeven een oorzakenanalyse te laten uitvoeren naar de gestegen boekenkosten in het VO en BOL. In dat kader zal ik ook nader in kaart brengen wat de impact is op de gestegen boekenkosten van keuzes die docenten en scholen maken m.b.t. nieuwe lesmethoden die voorzien zijn van allerlei extra's als werkboeken, cd-rom's e.d.

6. Vraag: Acht u het mogelijk dat het initiatief van OMO om afspraken te gaan maken met uitgevers over de beperking van de kosten voor schoolboeken, ook op een grotere – landelijke – schaal wordt overgenomen door de gezamenlijke schoolbesturen. Bent u bereid om de schoolbesturen hierbij te stimuleren? Welke mogelijkheden heeft u hiervoor?

Antwoord: Uiteraard zie ik graag dat scholen erin slagen afspraken met uitgevers te maken die leiden tot lagere boekenkosten voor de ouders. Het initiatief van OMO juich ik dan ook toe. Ik weet echter niet waar de betreffende afspraken precies betrekking op zullen hebben, bijvoorbeeld op verlaging van de productiekosten door de ontwikkeling van goedkopere methoden of een gezamenlijke inkoop van scholen rechtstreeks bij de uitgever en zo zijn er nog meer mogelijkheden. Overigens ben ik van mening dat iedere school zelf de methode kiest die voor de eigen leerlingenpopulatie het meest geschikt is aangezien juist ook de variëteit bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs. Mocht het OMO - initiatief succesvol zijn wat betreft prijs én kwaliteit en zich lenen voor adoptie door andere schoolbesturen dan zal ik niet nalaten hieraan landelijke bekendheid te geven als 'good practice'.

7. Vraag: Hoe verhoudt zich uw verbazing over de stijgende schoolkosten met de debatten bij de begrotingsbehandelingen de afgelopen jaren, waarin dit probleem op meerdere momenten aan de orde is geweest?

Antwoord: De kosten die ouders moeten maken voor de school van hun kinderen hebben mijn aandacht, zoals blijkt uit de monitoring onderzoeken die in 1999, 2001 en in 2003 zijn uitgevoerd en het beleid gericht op beheersing van de schoolkosten (zie ook mijn brief van 10 maart 2003).

Mijn verbazing over de schoolkosten is gewekt door het gegeven dat de twee eerder uitgevoerde monitoring onderzoeken geen aanleiding gaven om een dergelijke stijging te veronderstellen. Bovendien hebben mij de afgelopen jaren weinig signalen bereikt van ouders of deelnemers dat de stijging van de hoogte van de schoolkosten een probleem zou vormen.

8. Vraag: Wat betekent deze ontwikkeling voor de uitvoering van de motie-Dijkma⁴, ingediend bij de begrotingsbehandeling in 2000, en de aanvullende vragen die hierover zijn gesteld door o.a. Hamer e.a. bij de begrotingsbehandelingen in 2001 en 2002 over de gedragscode vrijwillige ouderbijdrage? Bent u het ermee eens dat de uitvoering van deze motie te lang op zich laat wachten?

Antwoord: De motie van lid Dijkma c.s. bij de begrotingsbehandeling voor het jaar 2001 vraagt de regering om in overleg met de onderwijsorganisaties te komen tot een gedragscode voor de vrijwillige ouderbijdrage.

⁴ Kamerstuk 27 400 VII, nr. 30

In mijn brief van 10 maart 2003 kenmerk SFB/2003/7748 heb ik u geïnformeerd over het resultaat van het overleg met de besturenorganisaties, ouderorganisaties en de scholierenorganisatie LAKS over de totstandkoming van een gedragscode voor de vrijwillige ouderbijdrage in het primair en voortgezet onderwijs. Hoewel de organisaties inhoudelijk het belang onderschreven van een transparante wijze van uitvoering, van de vrijwilligheid van de bijdrage en de betrokkenheid van de ouders bij de vaststelling van de hoogte en de besteding daarvan, is het helaas niet gelukt om tot een gezamenlijke gedragscode te komen, omdat de Besturenraad voor het protestants – christelijk onderwijs zich hiertegen verzette. Wel is de Vereniging voor openbaar onderwijs (VOO) erin geslaagd om met hun achterban een dergelijke gedragscode af te spreken.

Ik zie op dit moment geen aanleiding voor nieuwe aanvullende maatregelen waarmee ik derhalve de ingediende motie als afgedaan beschouw.